

Peter van der Schoor (1955-2021) naschrift

De cowboy van de Veluwe met hart voor de mondzorg

Met zijn no-nonsensehouding en typerende uitspraken was tandarts-implantoloog Peter van der Schoor een opvallende figuur. Hij was een van de eerste tandartsen die in de jaren tachtig zelf implantaten plaatsten - iets wat toen nog voorbehouden was aan kaakchirurgen. Zijn praktijk in Garderen werd landelijk bekend.

tekst Dana Ploeger

Peter kon geen ruimte binnenlopen zonder een soms botte grap te maken, wat hem de geuzennaam de 'cowboy van de Veluwe' opleverde. Bijzonder genoeg namen weinigen er aanstoot aan. Iedereen wist: zo is Peter nu eenmaal. Daarbij was hij een lieve, humorvolle en gulle levensgenieter, die een hekel had aan ruzie. Zijn frustratie kwam vooral voort uit zijn strijd om de mondzorg te verbeteren.

"Het lijkt wel alsof de anus beter verzekerd is dan de mond", was een van zijn gevleugelde uitdrukkingen in de media. Boos kon hij worden als hij merkte dat zorgverzekeraars zich vasthiielden aan onzinnige protocollen, waardoor ze de patiënt achter het dossier vergaten. Als hij tijdens het eten weer eens tekeering over die 'typemiepen zonder hart voor de patiënt', keken zijn twee dochters elkaar weleens zuchtend aan.

Het stoorde hem dat tandheelkunde te weinig werd gezien als onderdeel van de totale gezondheid, waarna hij parodontitis, ernstige tandvleesontsteking, stevig op de agenda zette. Hij vond dat er dringend een bevolkingsonderzoek moest komen om zo ernstige ziektes als hartaandoeningen en diabetes eerder te signaleren. Hij bracht er, als de ondernemer die hij ook was, de handige speeksel-enzymtest PerioSafe voor op de markt.

Om zijn grote praktijk in het Veluwse dorp Garderen kan nu niemand meer heen, maar hij begon in 1981 als 'wilde praktijk' in een demontabel houten gebouw op een gehuurd stuk grond. Zijn vader Gerrit had gezegd: "Daar zit het wel goed met de mensen". Van zijn vader, die verkoopleider bij een veevoederbedrijf was, leerde hij wat goed ondernemen inhield. Ook zijn voorliefde voor Mercedesauto's erfde Peter van hem.

Een ander belangrijk rolmodel was opa Vis, de vader van moeder Nel, die een strandhuisje bezat in Egmond aan Zee, waar het gezin 's zomers vaak vertoefde. Opa, zelf beschuitmaker bij Verkade, was een godsdienstig man en stond bekend om zijn wijze uitspraken. De grootouders pasten

geregeld op Peter, diens broer Gerrit Jan en zusje Eveline, als hun ouders op reis waren. Fijne momenten, waarop hij de wijze, praktische raad van opa ter harte nam.

Als tiener genoot hij van zijn bijbaan als gids op de rondvaartboot in Harderwijk, waar hij opgroeide; hij kon goed kletsen en maakte makkelijk contact. Met zijn baas regelde hij dat hij op zondag pas na de kerkdienst kwam werken, want thuis hechtten ze aan een gedegen, gereformeerde opvoeding. En op zaterdagavond was Peter deejay in sociëteit 't Zoldertje dat hij met zijn kornuiten ombouwde tot bruin café. Alcohol werd er niet geschonken, maar om acht uur werd het biljart naar buiten gerold om de muziek te laten schallen - ook popmuziek, dat liet de dominee oogluikend toe.

Flink opgevoerde Zündapp

Op een van die avonden leerde hij de 16-jarige Gerda Kapma kennen, op wie hij direct afliep en tegen wie hij zei: "Van half elf tot elf uur wil ik je graag reserveren". Dan kwam het halfuurtje schuifelen. Gerda mocht graag bij Peter thuis komen, dan zat ze naast hem als hij aan brommers sleutelde. Op hun zeventiende verloofden ze zich en op hun twintigste trouwde het stel.

Met zijn flink opgevoerde Zündapp reed hij die eerste huwelijksjaren elke dag naar Amsterdam, waar hij de opleiding tandheel-

kunde volgde aan de Vrije Universiteit.

Uit een beroepskeuzetest op het vwo kwamen twee opties: theologie of tandheelkunde. Vanwege zijn fijne motoriek en creativiteit koos hij de tweede studie. Een stevige klap kreeg hij te verwerken toen hij op zijn 24ste teelbalkanker kreeg. De bestralingen waren zo heftig dat zijn lever voor de

rest van zijn leven was aangetast. Hoewel doodmoe en kotsmisselijk zette hij manmoedig door, zijn fotografische geheugen hielp hem de studie te voltooien. Ook daar viel Peter op: hij liet graag zijn mening horen en trapte gerust tegen de gevestigde orde.

De begintijd van zijn praktijk was pittig, hij begon met nul patiënten. Ze druppelden zoetjesaan binnen. Tot er in 1983 een boer in zijn tandartsenstoel zat bij wie hij nagenoeg alle kiezen moest trekken. "Nu kan ik geen karbonade meer eten", zei de boer, die vroeg of de tandarts geen oplossing had om zijn tanden vast te zetten. "Desnoods met spijkers." En met die 'spijkers' kwam Peter een jaar later in aanraking op een congres in Duitsland in de vorm van implantaten.

Met Gerda, die inmiddels haar baan als secretaresse bij de Amrobank had opgegeven, zetten ze hun bedrijf Implacom op. Samen reisden ze naar Amerika om kennis op te doen, en zo werd Peter al snel een van de voorlopers van tandartsen die ook implan-

Het stoorde hem dat tandheelkunde te weinig werd gezien als onderdeel van de totale gezondheid

taten plaatsten. Vele cursussen en trainingen gaf hij aan collega-tandartsen: hij vond het fijn zijn kennis te delen.

Soms zat het tegen, toen het implantaatmerk waarmee ze werkten failliet ging en in datzelfde jaar in het bestemmingsplan het perceel waarop hun 'noodgebouw' stond bijna bestempeld werd tot agrarische grond. Maar het echtpaar zat nooit bij de pakken neer, want ook al betekende het een financiële strop, de oplossingsgerichte Peter bedacht altijd een uitweg. Hij noemde zichzelf een zondagskind.

Zijn implantatenimperium groeide. Hij werd de man van de 30.000 implantaten genoemd en betrok in 1990 zijn maat Paul van Dam bij de praktijk. Alle activiteiten zorgden er wel voor dat hij weinig tijd overhield voor zijn gezin. Als Peter niet met patiënten

Naschrift beschrijft het levensverhaal van bekende en minder bekende mensen die recent zijn overleden. Een tip? Mail die kort na iemands overlijden naar naschrift@trouw.nl Of per post naar Trouw/Naschrift, postbus 859, 1000 AW Amsterdam

Links: Peter van der Schoor met zijn vrouw Gerda, met zijn dochters in New York, en als twintiger. Rechts: Peter aan het werk als tandheeskundige, en als jongetje (links) met zijn broer Gerrit Jan.

bezig was, gaf hij cursussen of lezingen in diverse landen. Vaak ging Gerda mee, soms ook de kinderen, maar als dat niet lukte zorgden zijn schoonouders voor Kim en Alexandra. Een betrokken vader was Peter niet, zolang alles zijn gangetje ging, was het voor hem goed. Wel konden ze veel met hem lachen, hij vrolijkte de boel altijd op. En flinke discussies gingen ze ook niet uit de weg.

Daarbij zagen ze hoe hun vader zich om patiënten bekommerde. Soms stonden mensen 's avonds of in het weekend aan hun deur en nam hij ze mee naar de praktijk, ongeacht wat er thuis aan de hand was. "Je moet maar zo denken, ze zijn de wanhoop nabij en ik hoop dat als ik ooit pijn heb, iemand de deur voor mij opendoet en mij helpt", legde hij uit. En toen de meiden ouder waren, waardeerden ze zijn gastvrijheid. In hun studententijd gingen vele vrienden mee op skivakanties of naar de Spaanse camping waar ze sinds jaar en dag kwamen. Hij was apetrots op zijn dochters.

Sir Peter

Hoewel hij nooit rechtstreeks liet blijken dat hij mensen lief of aardig vond, ze merkten het wel. Met zijn vaste assistente Greetje werkte hij ruim dertig jaar samen, dat was zijn tweede huwelijk grapte hij wel eens. Ze waren een perfect duo: Greetje vulde met haar zorgzaamheid Peter goed aan. Maar ook met Corina, die begon als stagiaire, werkte hij dertig jaar, evenals met zijn zus Eveline. Op de goudeerlijke Peter kon iedereen aan.

"Wie niet kan delen, kan niet vermenigvuldigen. En wie niet kan vermenigvuldigen kan ook niet delen", riep hij vaak. En zo waren er feesten, diners, skivakanties of golfuitjes waar velen van meegenoten. Zo als het uitbundige feest voor het 25-jarig bestaan van Implacom met een optreden van zijn favoriete artiest René Froger. Wat was hij verrast toen de burgemeester ineens

'Je moet op je bek durven gaan', gaf hij zijn dochter nog mee, 'en fouten durven maken'

binnenkwam. Hij maakte nog een geintje over diens vreemde schoenen, maar stond daarna voor het eerst van zijn leven met de mond vol tanden. Peter werd geridderd in de Orde van Oranje-Nassau. Dat lintje was zijn trots, en collega's noemden hem daarna 'Sir Peter'.

Zijn instelling van voluit genieten bleef hij houden, ook toen hij chronische leukemie kreeg enkele jaren geleden. Zelfs toen vorig jaar op oudejaarsdag leverkanker werd geconstateerd, bleef Peter positief. Aanvankelijk leken de tumoren klein en hanteerbaar, maar na de zomer was er geen redding meer aan. In die laatste periode genoot hij van zijn eerste kleinzoon Jack en sprak openhartig met zijn dochters. Aan Kim, op dat moment hoogzwanger van zijn tweede kleinzoon Toon Peter, die twee weken na zijn overlijden zou worden geboren, gaf hij zijn lijfadvies mee: "Je moet op je bek durven gaan", zei hij, "en fouten durven maken". Voor hemzelf was het goed, als gelovig mens wist hij dat hij naar een mooie plek zou gaan. Tegen Gerda bleef hij herhalen: "We hebben een mooi leven gehad".

Wijnand Peter van der Schoor werd geboren op 23 augustus 1955 in Arnhem en overleed op 10 oktober 2021 in Garderen.

P.S. Li Zehou (1930-2021)

De filosoof die balanceerde tussen kritiek en analyse

Er was een tijd dat China ruimte bood voor filosofische discussies. In de Chinese verlichting van de jaren tachtig was Li Zehou een verademing. Na de Culturele Revolutie, waarin Chinezen niets anders hoorden dan vlakke politieke propaganda, was er ruimte voor nieuwe denkbeelden. Li's ideeën werden door studenten gulzig opgezogen. In het buitenland erkenden vakgenoten zijn bijdrage aan het intellectuele debat over esthetiek in socialistisch realisme. In eigen land werd hij een begrip, schrijven Chinese media bij zijn overlijden.

Opgegroeid in de provincie Henan, werd Li in 1954 toegelaten tot de universiteit van Peking. Daarna kreeg hij een baan als onderzoeker aan de Chinese Academie voor Sociale Studies.

Hij was een twintiger toen hij al een prominente rol kreeg in het debat over esthetiek. Maar pas in de jaren tachtig vergaarde hij roem onder een breder publiek.

werden hardhandig neergeslagen door het Volksleger. Li bekritiseerde die aanpak van de Communistische Partij, en werd als 'bourgeois liberaal' bestraft met drie jaar huisarrest. Toen hij in 1992 toestemming kreeg om de Verenigde Staten te bezoeken, besloot hij daar te blijven.

Li vestigde zich in de staat Colorado en doceerde aan verschillende Amerikaanse universiteiten. In 1987 schreef hij in een essay dat de westerse technologie en filosofie een prima basis was voor Chinese beschaving. Uiteindelijk zou de westerse juridische traditie en de scheiding van de machten ook in China worden opgepikt, maar zonder de zachte kenmerken van de Chinese cultuur te verliezen.

Ondanks zijn kritiek op Pekings aanpak van de protesten in 1989, dacht hij niet dat veranderingen door revoluties tot stand kwamen. Geleidelijke hervormingen zijn een betere methode, vond hij. Die zouden vooruitgang, openheid en vrijheid brengen.

Zijn boeken werden een standaard onder studenten

Zijn boeken *Geschiedenis van Chinese esthetiek* (1984) en vooral *Het pad naar schoonheid* (1988) werden standaardwerken onder studenten. Een lokale krant citeert een ongedateerde uitspraak van een niet al te bescheiden Li: "In de jaren tachtig kon je in iedere slaapzaal van de universiteit wel een exemplaar vinden".

Hij beschreef hoe de interpretatie van kunst samenviel met de staat van de samenleving. Over het mythische taotie-beest schreef hij bijvoorbeeld dat 'uit de mystiek van die verheven, formidabele en angstaanjagende beelden een krachtige historische kracht kristalliseerde. Wanneer die mysterieuze, grijze beelden samenvallen met onstuitbaar historisch momentum, worden ze prachtig – subliem.'

Li's analyse van de mens steeg uit boven de versimpeling tijdens de Culturele Revolutie, waar die gereduceerd werd tot een radertje in de omvangrijke Volksrepubliek. Li liet zien dat Chinezen meer in hun mars hadden. Eind jaren zeventig bracht Li een 'ideationele revolutie teweeg', schreef de Sloveense sinoloog Jana Rosker in 2020 over hem. 'De revolutie werd gegenereerd in naam van schoonheid en was gericht tegen alle ideologieën en doctrines die de indoctrinatie en manipulatie van mensen dienen en hun menselijkheid beperken tot een status van passieve en gehoorzame objecten.'

Aan het einde van de jaren tachtig was het klaar met de verlichting. Chinezen vroegen massaal om meer vrijheden, maar de demonstraties

Filosoof Li Zehou.

Li's visie werd gerespecteerd in China, zelfs na zijn verhuizing naar de VS. Nu hij zag hoe het er aan de andere kant van de wereld aan toging, gaf hij in interviews in de Chinese pers hoog op over het beleid van de Communistische Partij, en Chinese cultuur en traditie. Het zou het Westen veel tijd kosten om China vanuit cultureel perspectief te begrijpen, vond hij.

Zoals zoveel wetenschappers en denkers wordt Li ingezet als instrument om het Chinese zelfvertrouwen te verstevigen. Hij balanceerde tussen kritiek en analyse die de Chinese autoriteiten goed uitkwam. Toch krijgt zijn dood niet de aandacht die hij een decennium geleden zou krijgen, wat past bij de werkelijkheid anno 2021. De verlichting is uitgedoofd, en filosofische analyses zoals die van Li, zijn nu al snel overstreden.

Eva Rammeloo

Li Zehou werd geboren op 13 juni 1930 in Daolin en overleed op 2 november 2021 in Boulder.